

Besluit

Definitief besluit strekkende tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 5 februari 2008 zoals bedoeld in artikel 5a.12a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) van de opleiding wo-master Afrika Studies van de Universiteit Leiden tot en met 30 oktober 2016

Gegevens

datum	Naam instelling	: Universiteit Leiden
31 oktober 2014	Naam opleiding	: wo-master Afrika Studies (60 ECTS) (internationale naam: African Studies)
onderwerp		
Definitief besluit	Datum aanvraag	: 1 mei 2014
tot het verlengen van de	Variant opleiding	: voltijd
geldigheidsduur	Locatie opleiding	: Leiden
wo-master Afrika Studies	Datum goedkeuren panel	: 18 september 2012
Universiteit Leiden	Datum locatiebezoek	: 27, 28 en 29 mei 2013
(002936)	Datum visitatierapport	: 1 april 2014
uw kenmerk	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 2 juli 2013

Aanvullende informatie

ons kenmerk	NVAO/20143748/ND	De opleiding heeft op 19 augustus 2014 een herstelplan ingediend met een verzoek tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 5 februari 2008 als bedoeld in artikel 5a.12a van de WHW. Het panel heeft op 5 augustus 2014 een oordeel over het herstelplan gegeven.
bijlagen	3	

Beoordelingskaders

- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcr. 2010, nr 21523);
- Artikel 5a.12a van de WHW (Stb. 2010, 293);
- Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536).

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt standaard 1 als voldoende.

De commissie heeft het Domeinspecifiek Referentiekader Regiostudies bestudeerd en vastgesteld dat dit van internationaal vergelijkbaar niveau is. Zij is van mening dat het kader een breed en daardoor weinig richtinggevend karakter heeft, maar heeft hier begrip voor aangezien het kader is bedoeld voor uiteenlopende opleidingen met een eigen profiel en oriëntatie.

Pagina 2 van 9 De commissie stelt vast dat de opleiding, in aanvulling op het domeinspecifieke referentiekader, een profiel geformuleerd heeft waarin de nadruk ligt op geschiedenis, literatuur en (in mindere mate) culturele antropologie. De commissie is positief over dit profiel, al moet de opleiding wel meer aan benchmarking doen en kan ze zich duidelijker profileren om de positie ten opzichte van de bacheloropleiding Afrikaanse talen en cultuur en de research masteropleiding African Studies te verduidelijken. Ook een duidelijker omschrijving van de relatie met het African Studies Centre zou een positieve toevoeging zijn.

De commissie concludeert dat het profiel en de ambitie van de opleiding duidelijk vertaald zijn in eindkwalificaties en dat deze aansluiten bij het Domeinspecifiek Referentiekader Regiostudies en de eisen van het vakgebied. De academische oriëntatie komt in voldoende mate tot uitdrukking, en de commissie heeft waardering voor de interdisciplinaire benadering van de opleiding.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt standaard 2 als onvoldoende.

De commissie heeft het curriculum bestudeerd en heeft geconcludeerd dat dit problematisch is omdat de eindkwalificaties niet adequaat naar het curriculum vertaald zijn. Volgens de eindkwalificaties hebben afgestudeerden kennis en inzicht in een breed scala aan disciplines, en kunnen zij de methodologie toepassen in eigen onderzoek. De commissie heeft geconstateerd dat de disciplines geschiedenis en letterkunde voldoende terugkeren in het curriculum, maar dat voor culturele antropologie, ontwikkelingseconomie en sociologie voldoende gespecialiseerd onderwijsmateriaal ontbreekt. De commissie meent dat het curriculum geen volledige opleiding Afrika Studies biedt. Daarnaast heeft de commissie twijfels over de mate waarin academische vaardigheden in het curriculum zijn opgenomen en raadt ze aan om een duidelijke leerlijn hiervoor op te nemen.

De relatie tussen de opleiding en de bacheloropleiding Afrikaanse talen en culturen en de research masteropleiding African Studies moet duidelijker gedefinieerd worden. De commissie is positief over de mogelijkheid onderzoek te doen in Afrika en beveelt aan dit als een verplicht onderdeel in te bouwen. Wel is het volgens de commissie nodig de begeleiding van studenten in het buitenland en van buitenlandse studenten in Leiden te formaliseren en te institutionaliseren.

Volgens de commissie zijn de lage studentaantallen een bedreiging voor de toekomst van de opleiding en zij raadt de opleiding dan ook aan na te denken over een concreet stappenplan om de instroom te verhogen. Het is de commissie onduidelijk hoe de opleiding omgaat met studievertraging en wat hier doorgaans de oorzaken van zijn. Dit gebrek aan inzicht in de oorzaken van studievertraging staat ook in verband met de begeleiding van studenten, waar de opleiding volgens de commissie ook geen duidelijkheid over verschaft. Volgens de commissie moet de communicatie tussen docenten onderling en de communicatie met studenten over onderwijsaangelegenheden verbeterd worden.

De commissie is positief over de mogelijkheden van de bibliotheek van het African Study Centre en de korte lijnen tussen studenten en docenten. De docenten beschikken over uitstekende onderzoeksvaardigheden, maar de verwevenheid van onderzoek en onderwijs mag nog sterker aangezet worden.

Pagina 3 van 9 De commissie waardeert de korte lijnen tussen studenten en docenten, maar beveelt met klem aan de organisatie van de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg schriftelijk te organiseren. De opleidingscommissie moet haar taken duidelijker definiëren, een visie op het curriculum formuleren en een proactieve houding aannemen. De commissie raadt de opleidingscommissie aan haar samenkomsten en discussies te institutionaliseren en een oplossing te zoeken voor de moeilijke zoektocht naar studentleden. Tot slot zou zij het evaluatiemoment moeten herzien.

De commissie komt op basis van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de onderwijsleeromgeving die de masteropleiding Afrika Studies biedt niet aan de eisen voldoet die daaraan gesteld mogen worden.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt standaard 3 als onvoldoende.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een adequaat toetsbeleid, maar dat administratieve documentatie van de beoordelingen verbeterd dient te worden. Hoewel de relatie tussen faculteit en examencommissie een tijd niet duidelijk leek, heeft de commissie er vertrouwen in dat met het aanstellen van een ambtelijk secretaris het functioneren van de examencommissie zal verbeteren.

De commissie heeft met instemming kennis genomen van de training in schrijfvaardigheid, maar beveelt met klem aan de scriptieprocedure (inclusief het onderzoeksverblijf in Afrika) en de begeleiding hiervan te verhelderen en schriftelijk vast te leggen.

Hoewel het proces van beoordeling nog niet duidelijk is vastgesteld, niet consequent wordt uitgevoerd, en beoordelingscriteria duidelijker vastgelegd moeten worden, kan de commissie wel instemmen met de becijfering van de scripties.

De commissie heeft vastgesteld dat in de scripties vaak maar één (geesteswetenschappelijke) discipline aan de orde wordt gesteld, terwijl de eindkwalificaties kennis en inzicht in meerdere (ook sociaalwetenschappelijke) disciplines omvatten. De opleiding kan dus niet garanderen dat alle eindkwalificaties behaald worden.

De opleiding moet de studenten, bijvoorbeeld door middel van betere stageplaatsen en geformaliseerde stagebegeleiding, beter voorbereiden op een vervolg buiten de academische wereld.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de tijdens het bezoek gevoerde gesprekken tot de conclusie dat de masteropleiding Afrika Studies op twee van de drie standaarden, waaronder de standaard die betrekking heeft op het gerealiseerde eindniveau, niet aan de eisen voldoet. Zij beoordeelt de opleiding daarom als onvoldoende.

In het herstelplan van 24 juni 2014 kondigt de opleiding diverse maatregelen aan, waarvan een aantal al in werking is getreden. Met deze aanpassingen wenst de opleiding tegemoet te komen aan de kritiek, bezwaren en aanbevelingen van het panel.

Het herstelplan gaat in op de volgende onderwerpen:

- profilering van de opleiding;
- curriculum, leerlijnen en interdisciplinariteit;
- voorbereiding op de arbeidsmarkt;
- werkwijzen en functioneren van de opleidingscommissie;
- stage- en scriptieregelingen;
- instroom;
- studentbegeleiding;
- communicatie;
- toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties.

Advies van het panel over het herstelplan

De commissie is van oordeel dat het herstelplan met veel zorg is opgesteld en dat het serieus ingaat op de punten van kritiek die de commissie in haar rapport heeft geformuleerd. De opleiding is voornemens het programma ingrijpend te herzien. De commissieleden zijn van oordeel dat de voorgenomen aanpassingen adequaat en voldoende verregaand zijn.

Omdat de aanpassingen ingrijpend en omvangrijk zijn, is de commissie het eens met het voornemen van de opleiding om twee jaar te reserveren voor de uitvoering van alle maatregelen.

De commissie is in het bijzonder positief over de volgende elementen van het herstelplan:

1. De opleiding werkt de relaties met de toeleverende bacheloropleidingen nader uit. De relatie met de nieuwe bacheloropleiding International Relations is nuttig en waardevol.
2. Het herziene curriculum, dat in twee stappen zal worden ingevoerd, besteedt aandacht aan interdisciplinariteit in programmaonderdelen en in de toetsing. Dat is in het bijzonder het geval in de herziene cursus Field of African Studies, in de Afrikastage (in het kader waarvan studenten veldwerk uitvoeren) en in de nieuwe cursus Economy, Geography and Society in Africa die studenten bekend zal maken met sociaalwetenschappelijke, economische en ontwikkelingsvraagstukken die tot op heden ontbraken in het curriculum. Deze verplichte cursussen vervangen optionele cursussen die op specifieke regio's gericht waren en bieden een meer actuele en praktische focus. De commissie heeft ook waardering voor de toegenomen aandacht voor de academische vorming in het curriculum.

De commissie stelt wel vast dat de naam van de cursus Literature, Art and Culture in Africa enigszins misplaatst lijkt te zijn, omdat de cursus alleen film behandelt, en dat de antropologie, een belangrijke discipline in de Afrikastudies die alleen aan de orde komt vanuit het perspectief van taal en communicatie, blijvende aandacht nodig heeft.

3. Het nieuwe curriculum is meer gericht op actuele vraagstukken en biedt ruimte aan (externe) professionals die in Afrika werkzaam zijn en organisaties die zich met Afrika bezighouden. Deze focus zou een positief effect moeten hebben op de belangstelling van studenten en bereidt studenten ook beter voor op de arbeidsmarkt. De commissie stelt vast dat de relatie met de beroepspraktijk in het nieuwe curriculum duidelijk wordt versterkt.

- Pagina 5 van 9
4. De wetenschappelijke staf en de faciliteiten van het Leidse Afrika Studie Centrum worden beter geïntegreerd in het programma.
  5. Het instellen van een nieuwe opleidingscommissie, waarin het Afrika Studie Centrum vertegenwoordigd zal zijn, versterkt het bewaken van de kwaliteit van het programma en het implementeren van aanpassingen en verbeteringen daarin.
  6. De eisen die gesteld worden aan de eindwerken en de beoordeling daarvan worden verhelderd en geformaliseerd. De formele betrokkenheid van minimaal twee stafleden uit verschillende disciplines zal er mede voor zorgen dat de begeleiders in staat zijn om interdisciplinair onderzoek adequaat te begeleiden en te beoordelen. De commissie waardeert de grotere aandacht voor het interdisciplinaire karakter van de eindwerken.
  7. De herziene eindtermen zijn een meer precieze en accurate afspiegeling van het gewenste gerealiseerde niveau van de opleiding.
  8. De opleiding is zich bewust van de noodzaak om haar profiel te versterken door actieve werving, contacten met afgestudeerden en een internationale uitstraling.

De commissie concludeert dat de in het verbeterplan vastgelegde voorstellen goed aansluiten op de overwegingen van de commissie en dat ze, wanneer ze volledig worden geïmplementeerd, de heraccreditatie van de opleiding zonder twijfel rechtvaardigen.

De commissie adviseert de NVAO dan ook om de masteropleiding Afrika Studies de gelegenheid te bieden om het herstelplan ten uitvoer te brengen.

Conclusie NVAO

Op basis van het herstelplan en het positieve advies van het panel daarover besluit de NVAO tot toepassing van het bepaalde in artikel 5a.12a van de WHW (herstelperiode). Naar het oordeel van de NVAO is met het herstelplan en het positieve oordeel van het panel daarover voldoende aannemelijk gemaakt dat de opleiding binnen de termijn van twee jaar alsnog aan het kader zal voldoen. De NVAO leest in het herstelplan dat de opleiding is gestart met activiteiten die de kwaliteit van de opleiding verbeteren. De NVAO onderschrijft het advies van de commissie in reactie op het herstelplan.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit Leiden te Leiden in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 22 september 2014 naar voren te brengen. Bij e-mail van 21 oktober 2014 heeft mevrouw M. Visch, beleidsmedewerker, namens de instelling van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot een enkele tekstuele aanpassing.

De NVAO besluit tot verlenging van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 5 februari 2008 van de opleiding wo-master Afrika Studies (60 ECTS; variant: voltijd; locatie: Leiden) van de Universiteit Leiden te Leiden tot en met 30 oktober 2016.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.12a, vierde lid, van de WHW dient het instellingsbestuur een aanvraag om een besluit tot vaststelling dat de opleiding alsnog aan het toepasselijke kader voldoet, uiterlijk in te dienen op 30 april 2016.

Den Haag, 31 oktober 2014

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Onvoldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Onvoldoende
Eindoordeel		Onvoldoende

Tabel 1: Rendement

Na de landelijke master herstructureringsoperatie Geesteswetenschappen zijn de opleidingen van voor 1 september 2012 ondergebracht in brede labels. Dat heeft als consequentie dat voor de sinds 1 september 2012 aangeboden nieuwe masteropleidingen geen gegevens kunnen worden aangeleverd voor de tabel Rendement.

Tabel 2: Docentkwaliteit

Graad	Ma	PhD	BKO
Percentage	100%	100%	20%

Tabel 3: Student-docentratio

Ratio	6:1
-------	-----

Tabel 4: Contacturen

Contacturen (gemiddeld)	7,5
-------------------------	-----

De beoordeling van de opleidingen Regiostudies van de Universiteit Leiden valt binnen de clusterbeoordeling Regiostudies, waarvoor in 2012 en 2013 in totaal 39 opleidingen zijn beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Regiostudies is samengesteld uit de volgende twaalf commissieleden:

- Prof. dr. A. Wouters (*voorzitter*), emeritus hoogleraar Griekse Taal- en Letterkunde, Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. K. Pollmann, professor of Classics, University of Kent (Canterbury), Adjunct Professor at Aarhus University (Denmark), and Professor Extraordinary at Stellenbosch University;
- Prof. dr. G. Buelens, professor of English, Universiteit Gent;
- Prof. dr. D. Kruijt, professor Emeritus of Development Studies, Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. E. Hollender, professor of Jewish Studies at the Goethe-University Frankfurt/Main, Germany;
- Prof. dr. J. Gvozdanovic, professor Slavic Linguistics aan Heidelberg University;
- Prof. dr. J. Nawas, professor Arabic and Islamic Studies aan de Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. G. De Boel, hoogleraar Griekse en Vergelijkende Taalkunde en Nieuwgrieks, Universiteit Gent;
- Prof. dr. N. Worden, professor of History and Head of Department of Historical Studies, University of Cape Town;
- Prof. dr. Behr, professor and Chair Traditional China, East Asia Seminar, Faculty of Philosophy, Universität Zürich;
- D. Meijer, bachelorstudent American Studies, Rijksuniversiteit Groningen;
- T. Lysen, student Researchmaster Classics, Universiteit van Amsterdam.

De commissie die de Leidse opleidingen beoordeelde, bestond uit drie subcommissies. Voor de beoordeling van deze opleiding is ook een beroep gedaan op een referent:

- prof. dr. K. Bostoën, hoogleraar Afrikaanse talen en culturen, Universiteit Gent.

Het herstelplan van 24 juni 2014 is beoordeeld door twee commissieleden:

- Prof. dr. A. Wouters (*voorzitter*), emeritus hoogleraar Griekse Taal- en Letterkunde, Katholieke Universiteit Leuven;
- Prof. dr. N. Worden, professor of History and Head of Department of Historical Studies, University of Cape Town.